

„HOTEL CALIFORNIA”: PROZĂ SCURTĂ DE CONSTANTIN CHEIANU

Ivan PILCHIN,
redactor-șef al revistei „BiblioPolis”

Cele trei texte incluse în volumul *Hotel California* (Cartier, 2021) de Constantin Cheianu, gravitează în jurul unor motive de factură existențialistă: devenirea personală, întâlnirea și comunicarea cu celălalt (revelatorie sau traumatizantă), fragilitatea și nesiguranța eforturilor umane. Personajele lui C. Cheianu, cu tot complexul trăsăturilor distincte care le individualizează, au ceva în comun: fiecare este pus în fața unui vid existențial care îi sfâșie iluziile, orgoliile, viziunile preconceptuate sau chiar bucuria vieții: scriitorul Isai Catarama se confruntă cu vidul mediocrității și al crizei de creație, Alina se confruntă cu un gol al singurătății, Merișor – cu prăpastia provocată de boală și perspectiva morții. Sunt personaje care balansează între speranța de a se realiza (fiecare în felul său) și ratare, între frica de a fi respins și dorința, în ultimă instanță, de a fi iubit și apreciat (Catarama – în calitatea sa de scriitor, Alina – în calitate de soție și mamă, Merișor – în relația sa cu Angela, colegii de clasă și părinții).

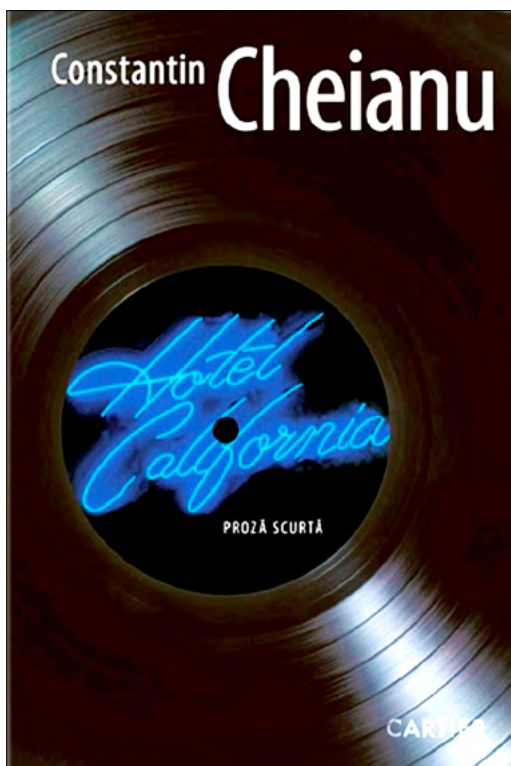
Sunt situații-limită sau, mai degrabă, ni se arată niște procese care duc spre conștientizarea și asumarea propriilor limite. Important este că personajele lui Constantin Cheianu, asemeni lui Sisif camusian, conștientizând și asumând absurdul, deșertăciunea sau nimicnicia eforturilor sale (scriitoricești, amoroase, de maturizare și devenire), găsesc forțele și curajul pentru a trăi mai departe, pentru a găsi sensul vieții (oricare ar fi el) și pentru a se reinventa. Aceasta a însemnat pentru Isai Catarama curajul de a nu scăpa ispitei de a sări „în stihia dulce-sfâșietoare” a uitării și durerii, pentru Alina – curajul de a îmbrățișa golul singurătății, iar pentru Merișor – a ajunge la concluzia că moartea „era un rezultat știut de dinainte și bucuria de a parcurge drumul vieții te făcea să uiți de ea”.

Încercarea de a găsi câteva puncte comune textelor incluse în acest volum nu pare a fi gratuită. Căci, se pare că, de exemplu, nuvela *Alina* face parte din aproximativ același univers ficțional ca și *Totul despre mine*, iar nuvela *Hotel California* este cumva înrudită

cu *Sex&Perestroika*”. Și nu ar fi de mirare dacă, într-o astfel de ramificație a lumilor posibile create de Constantin Cheianu, ca în universurile Marvel sau DC, vom întâlni, la un moment dat, aceleași personaje trecând dintr-o proză în alta, intersectându-se sau trăind viețile paralele.

Oricum, sunt câteva constante în aceste proze ale lui C. Cheianu, care, trecând dintr-o carte în alta, îi confirmă cumva portretul scriitoricesc: preocuparea pentru calitatea mediului intelectual autohton, revenirea la dimensiunea erotică a vieții (manifestare a revoltei, a tensiunilor interioare sau a obsesiilor neconștientizate) și fascinația pentru cultura occidentală, în special cea franceză. Semnificativ este faptul că autorul își plasează personajul Isai Catarama în camera care poartă numele lui Albert Camus; că Alina era „îndrăgostită de o Franță din manuale și cărți, cunoștea harta și locurile de interes ale Parisului poate mai bine decât mulți locuitori ai capitalei franceze etc.”; că numele Merișor ne amintește de Meursault din *Străinul* lui A. Camus.

Curios, nostalgic și cumva revelatoriu pare și motivul revenirii personajelor la emoțiile provocate de o piesă muzicală, care fie inspiră, fie însoțește, la o distanță de timp, trezirea din iluzii. De exemplu, de piesa lui C. Cheianu *Luna la Monkberry* (pusă în scenă cu titlul *Golanii revoluției moldave*) poetul Vlad este inspirat, ca de un imn, fără a-i înțelege cuvintele, de cântecul „Monkberry Moon Delight” de Paul McCartney, ca, până la urmă, să ajungă la concluzia: „Mi-a tradus cineva cuvintele. De-o banalitate îngrozitoare. Un tip zice că i-a venit chef de pâine cu ketchup. Deschide frigiderul, își unge pâine cu ketchup și admiră luna la Monkberry. Asta-i tot. [...] Să poți face un asemenea cântec din niște banalități...

Noi aici suferim, ardem, facem războaie, murim și nu putem scrie despre toate acestea. Ei mănâncă pâine cu ketchup și fac din asta capodopere...”. La fel și Isai Catarama, ascultând piesa „Hotel California” de Eagles, „nu înțelegea o boabă în engleză și nu avea cum să cunoască mesajul piesei”; în schimb, ascultând-o, „visa la o fată frumoasă și deosebită de care avea să se îndrăgostească și alături de care să-și petreacă viața, visa la prieteni iubitori și fideli, la oameni deștepți și interesanți pe care urma să-i cunoască și la țări mari și locuri exotice ce-l așteptau să le viziteze. Mai presus de orice însă visa cum el însuși va crea ceva tot atât de frumos și de pătrunzător ca muzica aceasta. Niciunul din visurile acestea nu se împlinise. Niciunul”. Piesa muzicală însă devine un leitmotiv al vieții lui Catarama conștientizat destul de târziu: „Printr-o ironie a sortii, mai târziu, când a putut să traducă din engleză cuvintele, a înțeles că rezona cu sensul piesei mai mult decât și-ar fi dorit: era o poveste tristă despre eșec și ratare”.

Acest amănunt muzical reliefează cumva acele constante care treptat devin un fel de noduri conceptuale în textele lui Constantin Cheianu, *Hotel California* fiind, probabil, totodată, și una din cele mai dure și directe consemnări/condamnări ale mediocrității literare din spațiul basarabean.

Proza scurtă a lui Constantin Cheianu, problematizantă și polemică, înțeleaptă și umană, solicită, în general, o atitudine matură și realistă asupra lucrurilor, solicită gândirea critică și curajul de a spune lucrurilor pe nume, necesită capacitatea de a pune în discuție situații și subiecte incomode sau dureroase, de a accepta atât părțile tari, cât și neajunsurile noastre. Este, totodată, o invitație adresată cititorilor de a empatiza, de a exersa un dialog sincer cu eul nostru profund și cu ceilalți.